

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ

Shrnutí stanoviska evropského inspektora ochrany údajů k souboru legislativních opatření, kterými se reformuje Eurojust a zřizuje Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO)

(Úplné znění tohoto stanoviska je k dispozici v angličtině, francouzštině a němčině na webových stránkách evropského inspektora ochrany údajů na adrese www.edps.europa.eu)

(2014/C 244/08)

A. ÚVOD

A.1. Souvislosti stanoviska

1. Dne 17. července 2013 přijala Komise soubor legislativních opatření, kterými se zřizuje Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO) a reformuje Eurojust. Tento soubor obsahuje:
 - sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů nazvané „Lepší ochrana finančních zájmů Unie: Zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce a reforma Eurojustu“⁽¹⁾ (dále jen „sdělení o EPPO a Eurojustu“),
 - návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (dále jen „návrh o Eurojustu“)⁽²⁾,
 - návrh nařízení Rady o zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce⁽³⁾ (dále jen „návrh o EPPO“) a
 - sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů nazvané: Zlepšení řízení OLAFu a posílení procesních záruk v rámci vyšetřování: postupný přístup doprovázející zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce⁽⁴⁾ (dále jen „sdělení o OLAFu“).
2. Před přijetím tohoto souboru opatření bylo evropskému inspektorovi ochrany údajů umožněno vyjádřit neformální připomínky. Evropský inspektor ochrany údajů vítá skutečnost, že Komise vzala některé z těchto připomínek v potaz.
3. Evropský inspektor ochrany údajů vítá rovněž skutečnost, že s ním Komise konzultovala a příslušný odkaz je uveden v preambuli obou návrhů.

A.2. Cíle tohoto souboru opatření

4. Reforma Eurojustu a zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce mají za cíl boj proti podvodům, dosažení odpovědnějšího stíhání na úrovni EU a zvýšení úrovně ochrany osob, kterých se týká vyšetřování⁽⁵⁾.
5. Návrh o Eurojustu vychází z článku 85 SFEU a klade si následující cíle:
 - zvýšit účelnost Eurojustu vytvořením nové struktury řízení,
 - zvýšit operativní účinnost Eurojustu jednotným vymezením postavení a pravomocí národních členů,
 - stanovit úlohu Evropského parlamentu a vnitrostátních parlamentů při hodnocení činnosti Eurojustu v souladu s Lisabonskou smlouvou,

⁽¹⁾ COM(2013) 532 final.

⁽²⁾ COM(2013) 535 final.

⁽³⁾ COM(2013) 534 final.

⁽⁴⁾ COM(2013) 533 final.

⁽⁵⁾ Sdělení o EPPO a Eurojustu, bod 1.

- sjednotit právní rámec Eurojustu se společným přístupem, při plném respektování jeho zvláštní úlohy související s koordinací probíhajících vyšetřování trestné činnosti,
- zajistit, aby mohl Eurojust úzce spolupracovat s Úřadem evropského veřejného žalobce, jakmile bude zřízen.

6. Návrh o EPPO vychází z článku 86 SFEU a klade si zejména následující cíle:

- přispět k posílení ochrany finančních zájmů Unie a k dalšímu rozvoji prostoru práva a posílit důvěru podniků a občanů EU v orgány Unie a zároveň respektovat všechna základní práva zakotvená v Listině základních práv Evropské unie (Listina EU),
- vytvořit jednotný evropský systém pro vyšetřování a stíhání trestných činů ohrožujících finanční zájmy Unie,
- zajistit účinnější a účelnější vyšetřování a stíhání trestných činů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy EU,
- zvýšit počet stíhání, což povede k většímu počtu odsouzení a ke znovuzískání podvodně získaných finančních prostředků Unie,
- zajistit úzkou spolupráci a efektivní výměnu informací mezi příslušnými evropskými a vnitrostátními orgány,
- posílit účinek odrazování od páchaní trestných činů, které poškozují nebo ohrožují finanční zájmy Unie.

7. Oba návrhy jsou velice důležité z hlediska ochrany údajů, neboť zpracovávání osobních údajů patří k hlavním činnostem Eurojustu a stane se jednou z hlavních činností úřadu EPPO.

A.3. Cíle stanoviska

8. Toto stanovisko se zaměří na ty změny právního rámce Eurojustu, které jsou nejdůležitější z hlediska ochrany údajů. Učiní také doporučení týkající se opatření podobných těm stávajícím, jejichž účelem je zkvalitňování režimu ochrany údajů platného pro Eurojust.
9. V souvislosti s návrhem o EPPO evropský inspektor ochrany údajů konstatuje, že v oblasti ochrany údajů tento návrh do značné míry vychází z návrhu o Eurojustu. Stanovisko se proto bude zabývat tímto návrhem společně s návrhem o Eurojustu a v případě potřeby upozorní na případná specifika. Evropský inspektor ochrany údajů zdůrazňuje, že tento rozbor se týká pouze oblasti ochrany údajů. Nezjišťuje, zda jsou opatření obsažená v návrhu o EPPO v souladu s dalšími základními právy⁽¹⁾.

D. ZÁVĚRY

122. Evropský inspektor ochrany údajů vítá opatření na ochranu údajů obsažená v návrzích o Eurojustu a EPPO, neboť zpracování osobních údajů patří k hlavním činnostem Eurojustu a stane se jednou z hlavních činností Úřadu evropského veřejného žalobce. Nařízení (ES) č. 45/2001 je ústředním bodem návrhů, které zavádějí jednotné a ucelené používání pravidel na ochranu údajů ve všech orgánech EU s ohledem na specifika policejní a soudní spolupráce v oblasti trestního práva.
123. Vzhledem k tomu, že činnost Eurojustu a Úřadu evropského veřejného žalobce nemůže být začleněna do samotné soudní činnosti, měl by na zpracování osobních údajů těmito institucemi dohlížet nezávislý orgán dohledu. S ohledem na zásadu, že správce podléhá dohledu, by měl nějaký orgán EU zajišťovat dohled nad Eurojustem a Úřadem evropského veřejného žalobce, správci, kteří jsou orgány EU. V tomto směru je pak logické a důsledné, že by tuto úlohu měl vykonávat evropský inspektor ochrany údajů jako nezávislý orgán EU zřízený pro dohled nad všemi orgány a institucemi EU.

⁽¹⁾ Viz rozbor dalších základních práv, zejména stanovisko Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) k návrhu na zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, Vídeň, 4. února 2014, dostupný na stránkách agentury FRA: <http://eradis.era.europa.eu>.

124. Vzhledem k tomu, že velké množství údajů zpracovávaných Eurojustem a Úřadem evropského veřejného žalobce bude pocházet z členských států, je nutné zapojit do úzké spolupráce s evropským inspektorem ochrany údajů vnitrostátní orgány pro ochranu údajů a zajistit tak celkový dohled na evropské i vnitrostátní úrovni. Na úrovni EU však nezávislý a účinný dohled vyžaduje naprostou a výhradní zodpovědnost na straně evropského inspektora ochrany údajů, který je kontrolován Soudním dvorem EU.
125. Existuje však množství obecných i konkrétních opatření, která je třeba upravit a zlepšit. S ohledem na důležitost návrhů o ochraně údajů vydal evropský inspektor ochrany údajů doporučení, která by měla zajistit, že návrhy budou vyhovovat nezbytnému standardu jednotné a účinné ochrany údajů na straně Eurojustu a Úřadu evropského veřejného žalobce.
126. Evropský inspektor ochrany údajů doporučuje:
- v návrhu o Eurojustu jednoznačně rozlišovat mezi pojmy operativní údaje (údaje vztahující se k případu) a údaje správního charakteru (údaje nevztahující se k případu) a změnit čl. 27 odst. 5 návrhu o Eurojustu v souladu s těmito definicemi,
 - definovat v návrzích o Eurojustu a EPPO tyto pojmy: příslušné orgány, orgány Unie, třetí země, mezinárodní organizace, soukromé subjekty a soukromé osoby,
 - jasně a přesně definovat rozsah působnosti Úřadu evropského veřejného žalobce,
 - upřesnit, zda mohou být osobní údaje zpracovávány v souborech mimo systém správy případů,
 - nahradit výraz „osobní údaje související s případem“ v čl. 22 odst. 6 návrhu o EPPO výrazem „operativní osobní údaje“ a uvést jej tak do souladu s definicemi uvedenými v čl. 2 písm. e) návrhu o EPPO,
 - vysvětlit v návrzích o Eurojustu a EPPO účel zpracování osobních údajů z hlediska rejstříku, dočasných pracovních souborů a v případě potřeby dalších souborů, které obsahují operativní údaje včetně osobních údajů,
 - odstranit z čl. 24 odst. 2 písm. c) návrhu o Eurojustu a čl. 22 odst. 2 písm. c) návrhu o EPPO tvrzení, že systém řízení případů usnadňuje dohled nad zákonností a souladem s předpisy na ochranu údajů, a zmínit, že toto je obsaženo v jiném odstavci,
 - vysvětlit důvody pro zařazení kategorie údajů „celní a daňové identifikační číslo“, nebo ji z přílohy 2 vypustit,
 - doplnit do čl. 37 odst. 3 návrhu o EPPO tvrzení, že inspektor ochrany údajů je informován o konkrétních okolnostech, které zdůvodňují nutnost zpracovávat tyto osobní údaje, a do čl. 27 odst. 3 návrhu o Eurojustu a čl. 37 odst. 3 návrhu o EPPO doplnit tvrzení, že toto odůvodnění je řádně zdokumentováno,
 - dále doplnit do poslední věty čl. 27 odst. 3 a čl. 27 odst. 4 návrhu o Eurojustu a do poslední věty čl. 37 odst. 4 návrhu o EPPO výraz „osoby mladší 18 let“,
 - vypustit čl. 28 odst. 4 návrhu o Eurojustu a čl. 38 odst. 4 návrhu o EPPO vzhledem k tomu, že požadavek na kontrolu údajů je již uveden v jiném odstavci a tato kontrola má být prováděna správcem (tedy Eurojustem nebo Úřadem evropského veřejného žalobce), a nikoli evropským inspektorem ochrany údajů,

- zahrnout do článku 28 návrhu o Eurojustu a článku 38 návrhu o EPPO odstavec, který upravuje další uchovávání údajů v následujících případech:
 - pokud je nutné chránit zájmy subjektu údajů, který vyžaduje ochranu,
 - pokud subjekt údajů popírá jejich správnost, na dobu potřebnou k tomu, aby správce správnost těchto údajů ověřil,
 - pokud musí být dané osobní údaje uchovány pro účely dokazování,
 - pokud subjekt údajů odmítá jejich výmaz a žádá místo toho o omezení jejich použití,
- doplnit do návrhu o Eurojustu zvláštní ustanovení s výčtem veškerých zdrojů informací zpracovávaných Eurojustem,
- změnit článek 31 návrhu o Eurojustu a zajistit tak jmenování inspektora ochrany údajů kolegiem,
- nahradit v čl. 31 odst. 2 návrhu o Eurojustu a v čl. 41 odst. 2 návrhu o EPPO výraz „Při dodržování povinností stanovených v článku 24 nařízení (ES) č. 45/2001“ výrazem „Kromě dodržování povinností stanovených v článku 24 nařízení (ES) č. 45/2001“,
- stanovit v čl. 31 odst. 3 návrhu o Eurojustu a v čl. 41 odst. 3 návrhu o EPPO, že zaměstnanci inspektora ochrany údajů mají při plnění svých povinností přístup ke všem údajům zpracovávaných Eurojustem a přístup do všech prostor Eurojustu, a dodat, že takový přístup je možný kdykoli a bez předchozí žádosti,
- doplnit do článku 31 návrhu o Eurojustu a článku 41 návrhu o EPPO povinnost vést rejstřík takových událostí, které se týkaly operativních osobních údajů i osobních údajů správního charakteru zpracovávaných Eurojustem,
- vypustit čl. 32 odst. 4 návrhu o Eurojustu a čl. 42 odst. 4 návrhu o EPPO vzhledem k tomu, že článek 20 nařízení (ES) č. 45/2001 – které je platné pro Eurojust i Úřad evropského veřejného žalobce – již tato ustanovení obsahuje,
- vypustit druhou větu čl. 32 odst. 6 návrhu o Eurojustu, která upravuje lhůty, vzhledem k tomu, že s čl. 32 odst. 2 návrhu o Eurojustu je nadbytečná,
- vypustit čl. 32 odst. 7 návrhu o Eurojustu a čl. 42 odst. 4 návrhu o EPPO vzhledem k tomu, že s nařízením (ES) č. 45/2001 jsou nadbytečné,
- změnit název článku 33 návrhu o Eurojustu a článku 43 návrhu o EPPO na „Metody týkající se práva na opravu, výmaz a omezení zpracování údajů“,
- stanovit pravidla pro opravu, výmaz a omezení zpracování údajů orgány EU v článku 33 návrhu o Eurojustu,
- nahradit stávající znění čl. 34 odst. 1 návrhu o Eurojustu a čl. 44 odst. 1 návrhu o EPPO tímto: „Eurojust zpracovává osobní údaje tak, aby vždy bylo možno stanovit jejich původ“,
- rozdělit dvě věty v čl. 34 odst. 3 návrhu o Eurojustu a v čl. 44 odst. 2 návrhu o EPPO do dvou odstavců vzhledem k tomu, že se zabývají rozdílnými tématy,

- změnit první větu čl. 34 odst. 3 návrhu o Eurojustu a čl. 44 odst. 3 návrhu o EPPO tak, aby byla vyjasněna odpovědnost,
- přepracovat poslední větu čl. 36 odst. 1 návrhu o Eurojustu a čl. 46 odst. 1 návrhu o EPPO tak, aby bylo zajištěno, že evropský inspektor ochrany údajů maximálně zohlední stanovisko příslušného vnitrostátního orgánu dohledu,
- upravit výraz „mezinárodními organizacemi a Mezinárodní organizací kriminální policie (Interpol)“ na konci čl. 38 odst. 1 návrhu o Eurojustu na výraz „mezinárodními organizacemi, včetně Mezinárodní organizace kriminální policie (Interpol)“ a nahradit výraz „mezinárodní organizace nebo Interpolu“ v čl. 40 odst. 1 návrhu o Eurojustu výrazem „mezinárodní organizace, včetně organizace Interpol“ a výraz „mezinárodním organizacím či Interpolu“ v čl. 45 odst. 2 návrhu o Eurojustu výrazem „mezinárodním organizacím, včetně organizace Interpol“,
- odstranit právo Eurojustu vyžadovat souhlas členských států tím, že se zruší čl. 38 odst. 4 písm. a) návrhu o Eurojustu, a dodat v druhé větě čl. 38 odst. 4 návrhu o Eurojustu, že tento souhlas musí být udělen „před předáním“,
- doplnit do článku 38 návrhu o Eurojustu odstavce, kde se uvádí, že údaje jsou předávány výlučně v takovém případě, kdy se příjemce zaváže, že je použije výhradně k účelu, pro který jsou předávány,
- doplnit do článku 38 návrhu o Eurojustu odstavce, kde se uvádí, že Eurojust uchovává podrobné záznamy o předávání údajů a o důvodech pro tato předání v souladu s čl. 31 odst. 2 písm. a) návrhu o Eurojustu. Stejná doporučení platí pro článek 56 návrhu o EPPO,
- vysvětlit název oddílu II (Vztahy s partnery) kapitoly V návrhu o Eurojustu a oddílu II kapitoly VIII návrhu o EPPO,
- v čl. 40 odst. 5 návrhu o Eurojustu upřesnit, že Eurojust sdílí informace v souladu s rozhodnutím členského státu, orgánu Unie, třetí země či mezinárodní organizace, která tuto informaci Eurojustu poskytla,
- doplnit do bodů odůvodnění v návrzích, že je nezbytná automatická a systematická výměna informací mezi Eurojustem a Úřadem evropského veřejného žalobce,
- přesunout čl. 42 odst. 1 do článku 39, který se zabývá spoluprací mezi Evropskou justiční sítí a dalšími sítěmi EU zapojenými do spolupráce v trestních věcech,
- vypustit v článku 43 návrhu o Eurojustu odkaz na čl. 38 odst. 1 a místo toho uvést výčet subjektů, se kterými Eurojust může přijmout pracovní ujednání (třetí země a mezinárodní organizace),
- v článku 43 návrhu o Eurojustu upřesnit, že tento článek není dotčen podmínkami předávání osobních údajů třetím zemím a mezinárodním organizacím stanovenými v oddílu IV návrhu o Eurojustu,
- doplnit do článku 44 návrhu o Eurojustu tvrzení, že uvedené platí, aniž jsou dotčeny články 40–42,
- zahrnout do článku 44 návrhu o Eurojustu a článku 61 návrhu o EPPO povinnost Eurojustu a Úřadu evropského veřejného žalobce na svých internetových stránkách zveřejňovat a pravidelně aktualizovat seznam orgánů a institucí EU, se kterými sdílejí informace,

- vypustit z článku 45 návrhu o Eurojustu a z článku 61 návrhu o EPPO odkaz na směrnici 95/46/ES a uvést v návrhu kritéria a postup, kterými se Komise bude řídit při přijímání rozhodnutí o přiměřenosti,
- doplnit do čl. 45 odst. 1 návrhu o Eurojustu a do čl. 61 odst. 1 návrhu o EPPO, že evropský inspektor ochrany údajů je během jednání o mezinárodní dohodě mezi EU a třetími zeměmi či mezinárodními organizacemi konzultován včas, především před přijetím mandátu pro jednání a rovněž před uzavřením dohody,
- doplnit do čl. 45 odst. 1 návrhu o Eurojustu a do čl. 61 odst. 1 návrhu o EPPO přechodné ustanovení o stávajících dohodách o spolupráci upravujících předávání osobních údajů Eurojustem, které zajistí přezkoumání těchto dohod, aby byl zajištěn jejich soulad s požadavky návrhu o Eurojustu nejpozději dva roky po vstupu návrhu o Eurojustu v platnost,
- zahrnout do čl. 45 odst. 1 návrhu o Eurojustu a do čl. 61 odst. 1 návrhu o EPPO povinnost Eurojustu a evropského veřejného žalobce na svých internetových stránkách zveřejňovat a pravidelně aktualizovat seznam mezinárodních dohod a dohod o spolupráci se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi,
- jednoznačně do čl. 45 odst. 2 návrhu o Eurojustu a čl. 61 odst. 2 návrhu o EPPO doplnit, že odchylky se týkají příležitostného předávání, a nikoli častého, hromadného či systémového předávání,
- vypustit čl. 45 odst. 2 písm. a) návrhu o Eurojustu a čl. 61 odst. 2 písm. a) návrhu o EPPO a nahradit je čl. 45 odst. 2 písm. c) návrhu o Eurojustu a čl. 61 odst. 2 písm. c) návrhu o EPPO jako první odchylkou,
- změnit čl. 45 odst. 3 návrhu o Eurojustu a čl. 61 odst. 3 návrhu o EPPO,
- stanovit v článku 45 návrhu o Eurojustu a v článku 61 návrhu o EPPO, že jakékoli předávání na základě výjimky je přesně zaznamenáváno.

V Bruselu dne 5. března 2014.

Giovanni BUTTARELLI

zástupce evropského inspektora ochrany údajů
